

Bestuursovereenkomst Regionale Aanpak Laadinfrastructuur

Samenwerkingsovereenkomst Regionale Aanpak Laadinfrastructuur – Samenwerkingsregio Zuid

Partijen

1. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, te dezen handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden waarvan de zetel is gevestigd te Den Haag, hierna te noemen: 'I&W';
2. Provincie Noord-Brabant, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de gedeputeerde Agrarische ontwikkeling, Energie en Bestuur, mevrouw M.J.G. Spierings, hierna te noemen: 'Provincie Noord-Brabant';
3. Provincie Limburg, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de gedeputeerde Energie, Natuur en Openbaar vervoer, mevrouw C. Brugman-Rustenburg, hierna te noemen: 'Provincie Limburg';
4. De vereniging Netbeheer Nederland, namens de gezamenlijke regionale netbeheerders, waaronder de netbeheerders die actief zijn binnen de provincies Noord-Brabant en Limburg, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de directeur, de heer A.B. Jurjus, hierna te noemen: 'Netbeheerders'.

Partijen 2 en 3, hierna samen te noemen: 'Samenwerkingsregio Zuid'.

Partijen 1 t/m 4, hierna samen te noemen: 'Partijen', ieder afzonderlijk te noemen 'Partij'.

Overwegende dat;

- A. in 2019 een Klimaatakkoord is vastgesteld door onder andere de rijksoverheid, decentrale overheden, marktpartijen en netbeheerders om de uitstoot van CO₂ te verminderen en de energietransitie in Nederland te versnellen;
- B. transport een kwart van de CO₂-uitstoot veroorzaakt. Het streven is dat uiterlijk in 2030 alle nieuwe auto's emissieloos zijn. Voorbeelden hiervan zijn waterstof- en elektrische auto's. Deze auto's stoten bij het rijden geen broeikasgassen uit, houden de lucht schoon en brengen minder geluidsoverlast met zich mee;
- C. een onderdeel van dit Klimaatakkoord is de Nationale Agenda Laadinfrastructuur waarin acties zijn benoemd voor regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van elektrisch vervoer. Deze acties vertalen zich in een Regionale aanpak laadinfrastructuur;
- D. provincies Noord-Brabant en Limburg samenwerken om elektrisch vervoer te stimuleren. De samenwerking staat bekend als Samenwerkingsregio Zuid.
- E. Samenwerkingsregio Zuid geen aparte entiteit is en ook niet zelfstandig naar buiten toe treedt. Het is enkel de benaming voor de samenwerking tussen de Provincie Noord-Brabant en de Provincie Limburg in het kader van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur. Samenwerkingsregio Zuid erkent het belang van elektrisch vervoer;
- F. Provincie Noord-Brabant als bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt van Samenwerkingsregio Zuid functioneert.
- G. gemeenten binnen de provincies Limburg en Noord-Brabant zelfstandig beslissingsbevoegd zijn op besluiten rond de uitrol van laadinfrastructuur.

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt

I. AMBITIE EN DOEL VAN AANPAK REGIONALE AANPAK LAADINFRASTRUCTUUR

Artikel 1 – Ambitie

Nederland staat voor een grote transitieopgave in de mobiliteit. De in het regeerakkoord "Vertrouwen in de toekomst" geformuleerde ambitie om uiterlijk in 2030 alle nieuwe auto's emissieloos te laten zijn, kan vertaald worden naar een wagenpark van 1,9 miljoen elektrische personenvoertuigen. Partijen streven ernaar om met een integrale aanpak de afspraken uit het Klimaatakkoord voor elektrisch vervoer vorm te geven. Het is de gezamenlijke ambitie om laadinfrastructuur geen drempel te laten zijn bij de uitrol van elektrisch vervoer. In 2019 is met verschillende organisaties een Nationale Agenda Laadinfrastructuur opgesteld, waarin acties zijn opgenomen om deze ambitie waar te maken.

Artikel 2 – Doel

1. In 2030 is de laadbehoefte van elektrische personenauto's naar verwachting 7.100 gigawattuur (GWh). Om aan deze laadbehoefte te voldoen zijn naar schatting 1,7 miljoen laadpunten nodig. De opgave is echter breder dan personenvervoer, er zal ook een toename komen in de laadbehoefte van elektrische bussen, doelgroepenvervoer, bestelauto's, trucks, binnenvaartschepen, mobiele werktuigen en light electric vehicles (LEV's).
2. In de Nationale Agenda Laadinfrastructuur is een voorspelling van het aantal laadpunten per provincie gemaakt. Voor Samenwerkingsregio Zuid betekent dit een verwachte toename van het totaal aantal laadpunten voor personenvoertuigen van 51.882 in 2020, naar 158.007 in 2025 en 405.460 in 2030. Samenwerkingsregio Zuid spant zich in om de benodigde toename nader te specificeren in een plan van aanpak en de uitrol actief te faciliteren. Dit geldt ook voor de laadinfrastructuur die nodig is voor andere voertuigen.
3. Het doel van deze samenwerkingsovereenkomst is om voornoemd beoogde resultaten te faciliteren in het kader van een Regionale aanpak laadinfrastructuur. Samenwerkingsregio Zuid en I&W werken daarom samen aan de overheidsacties uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur. De regionale aanpak laadinfrastructuur geven zij gezamenlijk onder meer vorm in een plan van aanpak.

Artikel 3 – Inzet en aanpak

1. Partijen werken in het kader van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur op de wijze zoals beschreven in deze Overeenkomst samen aan het mogelijk maken van de uitrol van de laadinfrastructuur in de provincies Noord-Brabant en Limburg. Provincie Noord-Brabant is bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt van Samenwerkingsregio Zuid.
2. Samenwerkingsregio Zuid stelt jaarlijks een plan van aanpak vast voor de regio Noord-Brabant en Limburg gebaseerd op de in de bijlage beschreven onderdelen, overeenkomend met de overheidsacties uit de Nationale Agenda Laadinfrastructuur, en spant zich in om met inliggende gemeenten en andere belanghebbenden, zoals regionale netbeheerder, afspraken te maken over de uitvoering van het plan van aanpak. Samenwerkingsregio Zuid draagt met deze inliggende gemeenten en andere belanghebbenden zorg voor uitvoering van het plan van aanpak en de daarin opgenomen acties. Het plan van aanpak wordt uiterlijk 1 juni 2020 of zo spoedig mogelijk daarna opgeleverd. Vanaf 2021 wordt jaarlijks op 1 maart of eerder een actualisatie van het plan van aanpak inclusief voortgangsrapportage van het afgelopen jaar opgeleverd.
3. De Stuurgroep Nationale Agenda Laadinfrastructuur adviseert over de regionale plannen van aanpak. Samenwerkingsregio Zuid legt het door hun opgestelde plan van aanpak voor aan de Stuurgroep Nationale Agenda Laadinfrastructuur, waar de plannen van alle zes de regio's worden besproken en getoetst aan de hand van de in de bijlage opgenomen onderwerpen en waarover de Stuurgroep vervolgens een advies geeft aan I&W.
4. I&W draagt zorg voor het treffen van maatregelen die op nationaal niveau nodig zijn om de regionale aanpak te kunnen realiseren en bespreekt dit met de Samenwerkingsregio Zuid.
5. De Netbeheerders leveren een actieve bijdrage aan de voorbereiding en uitvoering van het plan van aanpak. De Netbeheerders participeren in de NAL regio's in werkgroepen om de impact van (mogelijke) keuzes inzichtelijk te maken vanuit het betaalbaarheids- en beschikbaarheidsprincipe.

Artikel 4 – Resultaten en Indicatoren

I&W en Samenwerkingsregio Zuid bepalen in onderlinge afstemming jaarlijks de beoogde resultaten en indicatoren van het aankomende jaar en de bereikte resultaten en indicatoren van het afgelopen jaar in het in artikel 3 genoemde regionale plan van aanpak. I&W draagt zorg voor een plan van aanpak voor de maatregelen op nationaal niveau. Samenwerkingsregio Zuid voert het plan van aanpak voor de maatregelen op regionaal niveau uit, met als doel het behalen van de voornoemde resultaten en indicatoren.

Artikel 5 – Besteding middelen

Samenwerkingsregio Zuid en I&W besluiten over de inzet van de financiële middelen overeenkomstig artikel 6.

II. INZET MIDDELEN

Artikel 6 – Gezamenlijke financiële bijdragen voor de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur

1. Samenwerkingsregio Zuid enerzijds en I&W anderzijds verstrekken een gelijke bijdrage voor de aanpak Regionale Aanpak Laadinfrastructuur:
  - a. I&W stelt maximaal € 2.641.196 inclusief verschuldigde btw beschikbaar als Rijksbijdrage;
  - b. Samenwerkingsregio Zuid stelt een bijdrage beschikbaar die gelijk is aan de door I&W beschikbaar gestelde bijdrage.
2. Samenwerkingsregio Zuid maakt inzichtelijk hoe de bijdragen zoals bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b worden ingevuld en aangewend. Alle werkzaamheden die direct samenhangen met datgene wat beschreven staat in het plan van aanpak, bedoeld in artikel 3, kunnen als cofinanciering worden aangemerkt.
3. Samenwerkingsregio Zuid zet de bijdragen zoals bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, in ten behoeve van:
  - a. Het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak op basis van de onderwerpen zoals beschreven in de bijlage;
  - b. Het tijdig maken van afspraken met de inliggende gemeenten in beide provincies ter uitvoering van het in onderdeel a bedoelde regionale plan van aanpak.
4. I&W stelt de in het eerste lid, onderdeel a, bedoelde Rijksbijdrage beschikbaar als een specifieke uitkering. Deze uitkering wordt verstrekt aan Provincie Noord-Brabant die zorgdraagt voor een verdeling van de middelen tussen de Provincie Noord-Brabant en de Provincie Limburg.
5. Samenwerkingsregio Zuid, maakt onderling afspraken over de verdeling en aanwending van de middelen zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel overeenkomstig het derde lid, welke afspraken worden beschreven in het plan van aanpak.
6. Indien Samenwerkingsregio Zuid niet komt tot uitvoering van het in het derde lid bedoelde plan van aanpak, kan I&W deze bijdrage geheel of gedeeltelijk verrekenen met toekomstige bijdragen aan Provincie Noord-Brabant of, indien dat niet mogelijk blijkt, deze geheel of gedeeltelijk terugvorderen van de Provincie Noord-Brabant. Voordat I&W een verrekening overweegt, treden Samenwerkingsregio Zuid en I&W in overleg.

III. GOVERNANCE UITVOERING

Artikel 7 – Governance

1. I&W en Samenwerkingsregio Zuid hebben periodiek overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur en met andere samenwerkingspartners. In dit overleg bespreken zij het gezamenlijk uitwerken van de afspraken en de voortgang, inclusief de in artikel 8 bedoelde monitoring.
2. Het in het eerste lid bedoelde overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
  - a. vanuit het Rijk:
Infrastructuur en Waterstaat
  - b. vanuit Samenwerkingsregio Zuid:
Provincie Noord-Brabant
  - c. vanuit de Stuurgroep Nationale Agenda Laadinfrastructuur:
De voorzitter.
3. Het in het eerste lid bedoelde overleg heeft geen beslissingsbevoegdheden, maar zorgt voor afstemming tussen Partijen. Hierbij kunnen ook programmatische en financiële ontwikkelingen besproken worden en indien gewenst adviseert het overleg hierover aan de Partijen.
4. Het overleg, bedoeld in het eerste lid, voorziet in zijn eigen werkwijze. Voor de uitvoering van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur maken I&W en Samenwerkingsregio Zuid hiertoe nadere werkafspraken en leggen deze vast.
5. Op nationaal niveau neemt de ambtelijk vertegenwoordiger van Samenwerkingsregio Zuid periodiek deel aan de Stuurgroep Nationale Agenda Laadinfrastructuur samen met de ambtelijke vertegenwoordigers van de andere vijf samenwerkingsregio's.

IV. MONITORING, EVALUATIE EN COMMUNICATIE

Artikel 8 – Monitoring en evaluatie

1. Partijen delen in het in artikel 7 beoogde overleg gegevens en documenten over de uitvoering van het regionale plan van aanpak en informeren elkaar in dat overleg in elk geval over de haalbaarheid van voorgenomen initiatieven en projecten in het kader van dat plan van aanpak en de voortgang van lopende initiatieven en projecten in het kader van dat plan van aanpak.
2. Monitoring van de uitvoering van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur als geheel aan de hand van de informatie-uitwisseling als bedoeld in het eerste lid vindt door Partijen plaats:
  - a. op basis van de inhoudelijke realisatie van het plan van aanpak zoals genoemd in artikel 3 en 4 en de besteding van de daarvoor bestemde middelen zoals genoemd in artikel 6;
  - b. I&W zorgt voor de samenvoeging van monitoring informatie tot een geheel voor de zes samenwerkingsregio's na aanlevering door de individuele samenwerkingsregio's.
3. De uitkomsten van de monitoring hebben als doel inzicht te bieden in het verloop en de resultaten van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur, die vervolgens weer doorwerking hebben in de resultaten van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur.
4. Samenwerkingsregio Zuid stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op over het voorgaande jaar. Hierin wordt melding gemaakt van:
  - a. de uitvoering van het plan van aanpak van de in artikel 2 genoemde doelen;
  - b. de voortgang van het doelbereik in relatie tot de in artikel 4 afgesproken beoogde resultaten;
  - c. de financiële realisatie van de uitvoering van de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur.Het voornemen is om een voortgangsrapportage (in concept) te bespreken in het in artikel 7 bedoelde overleg.
5. Samenwerkingsregio Zuid stelt een eindevaluatie op binnen zes maanden na het aflopen van deze Overeenkomst op basis van de in het vierde lid onder a tot en met c genoemde onderdelen.

Artikel 9 – Communicatie

1. I&W en Samenwerkingsregio Zuid stemmen hun communicatiestrategieën met elkaar af zodat door de betrokken partijen eenduidig kan worden gecommuniceerd en het afzenderschap van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur en de samenwerkingsregio herkenbaar is.
2. Alle NAL-persberichten en berichtgeving in social media verwijzen naar de op te zetten NAL-website. Ook zal de website ruimte bieden voor nieuwsberichten vanuit de Samenwerkingsregio's, met verwijzing naar websites van de organisaties van de samenwerkingsregio indien gewenst. Het platform is dé plek waar alle publiekelijk toegankelijke informatie over de NAL kan worden gevonden, en/of waar doorverwezen wordt naar websites van regionale overheden.
3. De gezamenlijke kernboodschap van de communicatie over deze Overeenkomst is: In het kader van de NAL werken publieke en private partijen samen om ervoor te zorgen dat de laadinfrastructuur geen belemmering vormt in de uitrol van elektrisch vervoer.

V. SLOTBEPALINGEN

Artikel 10 – Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Overeenkomst worden in overeenstemming met het nationale recht en het recht van de Europese Unie uitgevoerd in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 11 – Wijziging

Deze Overeenkomst kan slechts met instemming van alle Partijen worden gewijzigd nadat Partijen over de inhoud van de wijziging schriftelijk overeenstemming hebben bereikt.

Artikel 12 – Geschilbeslechting

Partijen spannen zich in om eventuele geschillen over deze Overeenkomst in overleg te schikken. Van een geschil is sprake indien hiervan schriftelijke mededeling wordt gedaan aan alle Partijen. Indien Partijen niet tot een schikking in overleg komen, kan het geschil worden voorgelegd aan een door

Partijen aan te wijzen onafhankelijke deskundige die een niet-bindend advies geeft. Deze Overeenkomst is niet in rechte afdwingbaar.

Artikel 13 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2023.
2. Rechtsgevolgen die voortvloeien uit deze Overeenkomst en die naar hun aard geacht worden door te werken na beëindiging van deze Overeenkomst, worden afgehandeld in overeenstemming met deze Overeenkomst. Dit kan, in relatie tot artikel 6, tweede lid, betrekking hebben op de finale rapportage over de in het kader van deze Overeenkomst gemaakte kosten voor cofinanciering die uiterlijk plaatsvindt op 30 september 2027. Deze kosten omvatten kosten die gemaakt worden voor de proactieve plaatsing van laadinfrastructuur wanneer de palen onder een bepaald minimum jaarlijks verbruik komen inclusief niet compensabele btw en annuleringskosten voor het niet gebruiken van aangevraagde elektriciteitsaansluitingen.

Artikel 14 – Openbaarmaking

1. Deze Overeenkomst Regionale Aanpak Laadinfrastructuur of de zakelijke inhoud daarvan wordt openbaar gemaakt in de Staatscourant.
2. De rijksoverheid rapporteert over de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Artikel 15 – Bijlage

De bijlage bij deze Overeenkomst maakt integraal onderdeel uit van de Overeenkomst. In geval van tegenstrijdigheden tussen de Overeenkomst en de bijlage, prevaleert hetgeen is bepaald in de Overeenkomst.

Aldus overeengekomen en ondertekend,

*Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer*

Den Haag, 4 juni 2020

*Provincie Noord-Brabant
M.J.G. Spierings*

's-Hertogenbosch, 21 april 2020

*Provincie Limburg
C. Brugman-Rustenburg*

Maastricht, 17 april 2020

*Vereniging Netbeheer Nederland
A.B. Jurjus*

Den Haag, 28 april 2020

BIJLAGE: ONDERDELEN VOOR HET PLAN VAN AANPAK OP BASIS VAN DE NATIONALE AGENDA LAADINFRASTRUCTUUR

Visie en beleid

- De Samenwerkingsregio spant zich in om zoveel mogelijk gemeenten in de regio te betrekken bij de realisatie van laadinfrastructuur.
- De samenwerkingsregio maakt een overzicht van het aantal gemeenten inclusief prognose van laadbehoefte voor alle vormen van mobiliteit. De Samenwerkingsregio draagt er zorg voor dat niet aangesloten gemeenten bij de Samenwerkingsregio, hun beleid, prognose van laadbehoefte en de voor de monitoring benodigde gegevens aanleveren.
- De samenwerkingsregio ondersteunt gemeenten bij het opstellen van een integrale visie op laadinfrastructuur. Deze visie wordt steeds voor twee jaar opgesteld met een zichttermijn van 10 tot 15 jaar.
- Het voorgenomen beleid op het gebied van laadinfrastructuur wordt afgestemd met de relevante netbeheerder in de samenwerkingsregio. De Samenwerkingsregio neemt hiervoor het initiatief.
- De Samenwerkingsregio zal zich met de gemeenten richten op de uitrol van alle vormen van publieke laadinfrastructuur voor alle verschillende vormen elektrische voertuigen.
- De regio/gemeente richt zich op de uitrol van alle vormen van laden, van publiek tot privaat en van normaal tot snelladen voor alle verschillende vormen elektrische voertuigen.
- Samenwerkingsregio's en gemeenten borgen elektrisch vervoer (en bijbehorende energiebehoefte) in de RES, omgevingsvisie, het omgevingsplan en de regionale mobiliteitsplannen.
- Samenwerkingsregio's en gemeenten stellen samen met de rijksoverheid en netbeheerders een slim laden (smart charging) aanpak op om overbelasting van het elektriciteitsnet zoveel mogelijk te voorkomen en de uitstoot van CO₂ te verlagen doordat slim laden een effectiever gebruik van duurzame energie mogelijk maakt.

Plaatsingsbeleid

- Samenwerkingsregio spant zich in om gemeente te bewegen om 's en gemeenten stellen plaatsingsbeleid op te stellen voor publieke laadinfrastructuur. Dit beleid wordt uiterlijk eind 2020 vastgesteld door de gemeenten. Uitgangspunt bij het beleid is het vraaggericht en proactief plaatsen van publieke laadinfrastructuur op basis van prognoses, data of vraag.
- Samenwerkingsregio en Gemeenten verkennen gezamenlijk de mogelijkheden om geschikte locaties aan te wijzen voor snellaadinfrastructuur binnen gemeentelijk en provinciaal openbaar gebied, ook voor doelgroepen- en goederenvervoer (bv. taxi's, bestelbussen, vrachtwagens en mobiele werktuigen).
- Gemeenten en samenwerkingsregio's inventariseren met OV-autoriteiten en de desbetreffende netbeheerder voorafgaand aan de aanbesteding van zero emissie busvervoer mogelijke laadlocaties.
- Gemeenten en samenwerkingsregio's maken een prognose van het aantal en type laadpunten die gerealiseerd zullen worden om de toekomstige laadbehoefte te kunnen bedienen, inclusief toelichting op de onderliggende werkwijze (bijvoorbeeld (prognose) aantal verzoeken, prognose bezettingsgraad, kWh gebruik, plaatsingsbeleid).
- Samenwerkingsregio's beschrijven de werkwijze om te komen tot de geraamde aantallen (welk model wordt gehanteerd).

Private palen

- Samenwerkingsregio's en gemeenten spannen zich in om in bestaande en nieuwe overeenkomsten met bedrijven aanvullende afspraken te maken over de minimale hoeveelheid laadinfrastructuur voor bedrijventerreinen zonder daarbij inbreuk te maken op het eigendomsrecht. Dit gaat over bestaande bouw tot 20 parkeerplaatsen, die buiten de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD) vallen.
- Samenwerkingsregio's en gemeenten maken waar mogelijk zonder daarbij inbreuk te maken op het eigendomsrecht met bedrijven afspraken om bedrijventerreinen open te stellen voor de uitrol en exploitatie van (snel)laadinfrastructuur.
- Samenwerkingsregio's en gemeenten ondersteunen waar mogelijk zonder daarbij inbreuk te maken op het eigendomsrecht bijvoorbeeld Vereniging van Eigenaren en corporaties bij het opzetten van laadinfrastructuur voor al bestaande parkeerplekken op privaat terrein.

Aanvraag- en realisatieproces

- Samenwerkingsregio's en gemeenten stellen samen met de uitvoerende instanties, waaronder de netbeheerder(s), als onderdeel van de uitrolplanning en in relatie tot de werkzaamheden van de energietransitie, een capaciteitsplanning op.

- Netbeheerder(s) nemen mede het initiatief bij het opzetten en uitvoeren van voornoemde plannings en dragen actief bij aan het verkorten van de realisatietermijnen.

Samenwerking en kennisdeling

- Samenwerkingsregio's werken met elkaar en met stakeholders, zoals de rijksoverheid, netbeheerders en het Nationaal Kennisplatform Laadinfrastructuur (NKL), samen om kennis te delen en problemen gemeenschappelijk op te pakken.
- De rijksoverheid, NKL en samenwerkingsregio's bundelen hun kennis in o.a. gezamenlijk op te stellen handleidingen en instrumenten. Regio's delen hun kennis voor deze instrumenten en gebruiken zoveel mogelijk deze landelijk afgestemde instrumenten in hun regio.
- Rijk en regio participeren gezamenlijk in een governance structuur gericht op monitoring van de uitvoering. De hiervoor in oprichting zijnde Stuurgroep NAL geeft vorm aan deze governance structuur gericht op begeleiding van de uitvoering en monitoring van de afspraken uit de NAL. In aanvulling daarop legt de regio, onafhankelijk van de Stuurgroep NAL, een governance structuur voor de regio vast en beschrijft daarin onder andere de samenwerking met andere samenwerkingsregio's en nationale werkgroepen.

Prijstransparantie en informatievoorziening

- In 2020 maken de rijksoverheid, decentrale overheden, de laadpaalexploitanten en de serviceproviders een afspraak over de wijze waarop zij tarieven zichtbaar maken voor de EV-rijder. Hierbij wordt gezorgd voor eenvoudige en eenduidige tariefcategorieën om de voorspelbaarheid van prijzen voor EV-rijders en overige betrokkenen te vergroten.

Open markten

- De rijksoverheid, decentrale overheden, netbeheerders en marktpartijen werken samen aan een open en competitieve markt ten dienste van de EV-rijders. Hiertoe spreken zij af om onder andere interoperabiliteit, het toelaten van klanten van andere providers op de laadpalen en gebruik van breed gedragen, neutrale en open protocollen standaard als voorwaarde vast te leggen in contracten voor de aanleg en exploitatie van laadinfrastructuur.

Logistiek

- Voor logistiek zal vanwege de toenemende inzet van ZE-bestelbussen en trucks nagedacht moeten worden om laadoplossingen voor deze groepen mogelijk te maken. Gemeenten nemen logistiek als specifiek onderwerp mee in de integrale visie op laadinfrastructuur en gaan daarbij onder andere in op het plaatsingsproces, de verhouding tussen publiek en privaat laden en de strategische keuze van laadlocaties (regionale samenhang).